

EU, spoštovanje različnih kultur, mobilnost in mednarodno sodelovanje, vprašanje etične razsežnosti družbe znanja, ravnotežje med spoštovanjem raznolikosti kultur učencev ter skupnimi vrednotami slovenske kulture, razumevanje dejavnikov socialne kohezije in izključevanja. Te dimenzije ključnih kompetenc pomembno zaznamujejo profesionalno odgovornost sodobnega učitelja in v novo luč postavljajo nekatere dimenzije razvoja njegove profesionalne odličnosti. Kadar prihaja do usklajenosti različnih dimenzij, nastajajo precejšnje razlike v kakovosti.

V raziskavi (Javrh, 2006) se je jasno odrazila potreba po prenovi usposabljanj, ki bi učiteljem omogočila razvoj ali utrditev manjkajočih zmožnosti. Učitelji niso toliko pogrešali novih vsebin, bolj so si želeli prenove v pristopih, upoštevanju razlik med izkušnimi učitelji in začetniki, torej priznavanja, da obstajajo povsem legitimne razlike med njihovimi potrebami glede na obdobje razvoja poklicne poti in kakovost razvoja kariere. Če bi učiteljem pred upokojitvijo omogočili več dela in usposabljanja novincev, ki v poklic šele vstopajo, bi morda na ta način lahko preprečili marsikatero težavo v profesionalni odličnosti mladih učiteljev. Seniorska vloga bi starejše učitelje motivirala, da bi mnoga svoja znanja sistematizirali in artikulirali, kar bi jim prineslo novo zadovoljstvo, saj bi občutili, da so še vedno pomemben člen strokovne skupnosti.

Huberman (1993) se je ukvarjal z vprašanjem o spremembah strokovnega usposabljanja, ki bi pripomogle k najboljšemu možnemu scenariju izpolnjujoče kariere učitelja. Predlagal je »obrnitiški model«, ki v sodobnem jeziku pomeni prenovljeno strukturo usposabljanja do te mere, da bi učitelja motiviralo k trajnemu akcijskemu raziskovanju ob strokovni podpori znotraj in zunaj šole. Huberman je v bistvu predstavil potrebo po profesionalnem razvoju, ki potrebuje uravnoteženo strokovno podporo v vseh obdobjih kariere, tudi v obdobju zrele kariere. In prav usposabljanje učiteljev vidi kot tisto, ki učitelju daje možnost, da bo novo pridobljeno znanje preizkušal v razredu na originalen, neformalen način. Toda sistem strokovnega usposabljanja sam na sebi nezainteresiranih učiteljev ne more motivirati, kvečjemu pogloblja odpor do vsega, v kar so prisiljeni – je eden od Hubermanovih zaključkov. Ugotavlja, da za te učitelje model »drobnega preizkušanja v razredu«, kot imenuje to akcijsko raziskovanje, ni primeren. Take učitelje je najprej treba iztrgati iz izolacije, za kar so potrebni sistematični strokovni napor (Huberman, 1993: 139).

Slovenski učitelji so menili, da bi bilo potrebno najprej zagotoviti, da bi zagrenjeni učitelji v udeležbi v strokovnih programih usposabljanja videli še kak drug smisel kot le nabiranje točk (Javrh, 2006). Tu ima pomembno vlogo ravnatelj kot pedagoški vodja, pa tudi vzdušje (klima) v